СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY
УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.
OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.
ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIII. Ч. 296. Джерзи Сіті, Н. Дж., понеділок, 21. грудня, 1925. VOL. XXXIII. No. 296. Jersey City, N. J., Monday, December 21, 1925. THREE CENTS

Палата послів уже ухвалила податковий закон.

ВАШИНГТОН, 18. грудня. — Палата послів по короткій дебаті взяла під голосованне новий податковий закон і ухвалила його подавляючою більшостю.

За законом заявилося 390 послів, проти всего 25. Проти закона голосувало 10 демократів, 4 независимих та 11 републиканців-поступовців.

Після сього закона сума податку має бути обнижена о 325 міліонів 736 тисяч долярів. Закон касує цілий ряд податків на люксусові річи. Знижено теж податок від алькоголю. Знижка розложена на всі кляси податковців.

КОНҐРЕСМЕНИ ПРОТИ ВОЄННОГО СУДУ.

ВАШИНҐТОН, 18. грудня. — Кількох поступових конґресменів заповідає внесенне в конґресі відповідної резолюції проти військового суду, що засудив полковника Мичела за нарушенне військової дисципліни. Сі конґресмени стоять на становищи, що військові провідники хотіли пімститися на полковнику за його критику та що суд був несправедливий.

СЕНАТОР БОРА ВЕДЕ БОРОТЬБУ ПРОТИ СВІТОВОГО СУДУ

ВАШИНҐТОН, 18. грудня. — В сенаті конґресу велася нині завзята дебата над питанием, чи Злучені Держави мають приступити до світового суду.

Проти сього приступлення виступав найзавзятійше сенатор Бора, голова сенатового комітету для заграничних справ. Він говорив, що таке приступленне значилоби тільки, що приступленне до Ліґи Народів, якої частю являеться світовий суд. Через те, на його думку, приступленне до сього суду означалоби тільки, що вмішуватися в справи Европи. Він заявив, що коли Злучені Держави малиби приступати до сього суду, то вони повинні вимовити собі виразно такі права, щоби таке приступленне не обмежало американської свободи ділання ні не примушувало Америку мішатися в европейські справи.

ПІДВОДНА ЛОДКА ПІРНУЛА НА ГЛИБИНУ 200 СТІП.

НЮ ЛОНДОН, Конетикат, 18. грудня. — Американська підводна субмарина „Ес-51" доконала небувалого в історії мореплавби вчинку. Вона пірнула на глибину 200 стіп та перебула там понад пів години. За весь сей час лодка плила вперед зі скоростю 4 миль на годину.

СКАНДАЛЬНИЙ СПОСІБ ВИКОНУВАННЯ ПРОГИБІЦІЇ.

ВАШИНҐТОН, 18. грудня. — В місцевому федеральному суді відбувалася нині росправа проти двох послугачів вашинґтонського готелю Мейфлавер, обжалованих за беззаконну продаж алькоголю. На суді показалося, що обжалованих вислідили два прогибіційні аґенти, які, щоби сього доконати, вдавали зі себе міліонерів, жили по панськи в готели, бавилися з богачами, що живуть там як рівні з рівними, а все те на кошт держави, яку се добуванне доказів коштувало понад тисячу долярів.

Вислід їх заходів був такий, що присяжні судді признали обжалованих невинними, а справа дісталася до конґресу. Двох конґресменів зажадало слідства над витрачуванием гроша прогибіційними аґентами.

КУЛИДЖ ВАГАЄТЬСЯ З ВІДПОВІДДЮ НА ЗАПРОСИНИ ЛІҐИ.

ВАШИНҐТОН, 18. грудня. — Президент Кулидж все ще не рішився, що відповісти Лізі Народів на її запросини до американського уряду взяти участь у межинародній розоружній конференції. Ґазети пояснюють його ваганнє як доказ, що уряд не знає, що почати зі справою.

ЗАКИДАЮТЬ СУДДІ ПЕРЕКУПСТВО.

ВАШИНҐТОН, 18. грудня. — Спеціяльна слідча комісія обох палат конґресу, встановлена ще на послідній сесії конґресу для прослідження діяльности федерального судді Инґлиша зі судового округа східного Илинойсу, предложила конґресови звіт зі свого слідства, і в сьому звіті перечисляє цілий ряд надужить влади та перекупств, яких мав допуститися сей суддя. Комітет радить конґресови обжаловати суддю за надужиття влади.

НАПАД ОПРИШКІВ НА МІСТО.

ДОВС, Айова, 18. грудня. — Сімох бандитів доконало незвичайно відважного нападу на се місточко. В білий день заїхали вони в місточко перед банк, поставили сторожу на вулицях, загрозили смертю кождому, хтоби їм противлявся, висадили динамітом огнетреваду касу банку та відїхали на авті, зрабувавши з банку коло 30,000 долярів. Підчас сеї облоги міста вони віддали на пострах коло сто вистрілів, з котрих один поцілив одного мешканця, що з цікавости відхилив двері, щоби подивитися на вулицю.

АНҐЛІЙЦІ И АМЕРИКАНЦІ ДО ВІДБУДОВИ ПЕРСІЇ.

ТЕГЕРАН, столиця Персії, 17. грудня. — Перське правительство хоче запросити до праці в міністерствах перської держави анґлійських і американських знавців, щоб довершили економічну і фінансову відбудову краю.

ВЛАСТИТЕЛІ КОПАЛЕНЬ ЛАЮТЬ ҐУБЕРНАТОРА ПІНШО.

ФІЛАДЕЛФІЯ, 18. грудня. — Властителі копалень твердого вугля виступили з довшою публичною заявою, в котрій нападають остро на погрозу пенсилвенійського ґубернатора Піншо, що він постарається віддати вуглевий промисел під строгу контролю уряду. На думку властителів такі заходи лишень продовжують страйк.

Мейори міст вуглевого округа знова віднеслися до обох сторін вуглевого страйку з проєктом, щоби вони зійшлися на конференцію в справі закінчення страйку. Ся конференція малаби відбутися в найблизчий понеділок. Вигляди на успіхи сього кроку малі.

Недостача вугля докучає що раз більше. З ріжних міст підносяться домагання за покінченнем страйку. Межи иньчим торговельна палата Бруклина рішила на своїх зборах заявитися за проєктом Кулиджа та вислати до конґресу резолюцію, домагаючуся надання відповідної власти президентови, щоби він міг полагодити вуглевий страйк.

РЕВІЗІЯ У ВІЛЛІ ҐОРКОГО В СОРЕНТО.

У віллі відомого російського письменника Максима Ґоркого, що перебуває тепер в місті Сорento в Італії, зробила італійська поліція ревізію. На протест Ґоркого до уряду, йому відповіли, що ревізію зроблено на те, щоб переконатися чи секретар Ґоркого не має звязків із протифашистівською опозицією.

МЕРТВЕ МІСТО НА АЗІЙСЬКІЙ ПУСТИНІ.

Частина тибетанської експедиції під проводом Козлова прибула на найбільшу азійську пустиню Ґобі, де Козлов відкрив мертве місто Карахото. Він почав тепер розкопки. Друга частина експедиції працює тепер в недослідженних досі околицях гір Шангаю. Знайшла вона між иншим дуже цікаві і вартісні старинні папери.

ВІДКРИТТЯ РИМСЬКОГО АМФІТЕАТРУ НА МАДЯРЩИНІ.

Недалеко міста Шопрон на Мадярщині натраплено при розкопках на сліди старого римського амфітеатру. На місце вибралися зараз археольоґи з мадярського Національного Музею в Будапешті і ствердили, що згадана нахідка дуже цінна і вартісна. Дальші розкопки ведеться під рукою фаховців.

НАЙБІЛЬША РОСТИНА.

Ніодин ссавець не може рівнятися з китом, а лев і тигр із джанґлів є малі, коли їх порівнаємо з морськими псами. Найбільша ростина не росте на суші, лише на морі. В Спокійному океані росте один рід морської трави, що є більша від найбільшого била в Каліфорнії. Вона буває довга на 400 стіп. Цю траву часто уживають замісць линв.

РАДІСТЬ ДЛЯ ФАБРИКАНТІВ КАПЕЛЮХІВ.

Кемаль Паша видав розпорядок, щоби посли до турецького парляменту приходили на засідання в капелюхах, а не заводах (турбанах), які носять турецькі мущини на голові, і в европейських одягах. Разом з тим поведено аґітацію за тим, щоб мущини взагалі перестали носити турбани, а носили капелюхи. Тому попит на капелюхи в Туреччині дуже великий. Кажуть, що кождого дня приходить до Константинополя три до чотири ваґони капелюхів і їх розхапують вмить. Фабриканти капелюхів мають новий ринок збуту.

ХТО ВРАТУЄ ПОЛЬЩУ?

Безвихідне положеннє Польщі примушує всяких „патріотів" шукати ратунку на ліво і на право. Недавно була мода на Чічеріна і на союз з більшовиками. Якось вона вже минула. Тепер знов появилася мода на диктатуру. Кажуть, що сойм нічого не варта. Польщі не вратує. Давай диктатора —кричить Визволенє. Очевидно, що найліпшим диктатором буде Пілсудський. Пілсудський вратує Польщу, — кричить Визволенє, а ендеки знов махають пальцями по чолі і кажуть, що такий диктатор розвалив би Польщу.

Сойм не вратує Польщі, диктатура теж ні. А що вратує? Загранична позичка. Та коли її не хочуть дати... Позичка дана Ліґою Народів. Та коли Ліґа зажадає контролі над Польщею. А що вратує?

ГОРІВЧАНИЙ МОНОПОЛЬ НА ВОЛИНІ І ГАЛИЧИНІ.

Польське міністерство скарбу оголосило в Ден. зак Ч. 100 30. IX. 25, що в воєв. Поліському, Волинському, Тернопільському і Станіславівському від 1. січня 1925 р. має бути впроваджений повний горівчаний монополь. Від того дня приватним підприємствам буде заборонено виробляти і розливати чисту горівку. До 31. III. 25. приватні фабрики мають зліквідувати свої запаси горівок. Після того речинця привозити на згадану територію горівку з місцевостий, де ще не впроваджено повного монополю, буде заборонено.

ІСПИТИ З МУЗИКИ.

Діло пише: Державний іспит з музики зложили в осіннім речинці: п. Марія Данилович, учителька співу в ґімназії дівочого Інститута в Перемишлі — зі співу, і о. Северин Сапрун, директор філії музичного Інститута ім. Лисенка в Дрогобичі, ученик проф. Е. Перфецького зі скрипки і співу; — обоє з дуже добрим поступом.

АМУНДСЕН ПРОДАВ СВІЙ ЛІТАК.

Амундсен продав в приватні американські руки свій літак, на якім відбув останню подорож до північного біґуна. Як кажуть, взяв він за нього 100,000 норвежських корон.

ЖІНОЧИЙ МОЗОК.

Дотеперішні досліди завсіди виказували, що мозок жінки менше важить пересічно як мозок мущини. А що вчені знають з досвіду, що у інтеліґентнійшої людини мозок важчий, то прийшли до переконання, що жінка, якої мозок лекший від мужеського, не може ніколи дорівнати інтеліґенцією мущині. Щоби звалити таке, не дуже то для жінок підхлібне твердження, американська письменниця, Гелена Ґарднер записала свій мозок Університетови Корнель, щоб по її смерти вчені мали змогу розслідити мозок „жінки, що думає". Гелена Ґарднер заявляє, що дотеперішні досліди, які дали такий поганий вислід, роблено на мозках мало інтелектуально розвинутих жінок.

ПРИЧИНИ РОЗВОДУ.

Образа національних почувань може стати підставою розводового прецесу. Правники в Будапешті ломлять собі саме голову такою справою. У Будапешті жив штабовий офіцир, який був підчас війни головою австрійського шпиталю в Білгороді. Тут познайомився він з одною Сербкою і одружився з нею. По роспаді Австрії він став приватним лікарем і не заробляв стільки, щоби вдоволити своєї жінки. На цій підставі йшли суперечки між ними. Лікар вніс до суду розводову скаргу, та в двох інстанціях її відкинули задля недостачі мотивів до розводу. Щойно „королівсько-угорська" курія дала лікареві розвід, мотивуючи його тим, що бувший офіцир не може жити з жінкою, яка ображує його батьківщину і не в силі для неї обмежити своєї еґоістичної потреби. Розвід одержав таким рішенням законну силу.

МАРЕВА ЛИСТОПАДОВИХ ДНІВ.

У самі роковини українсько-польської війни велась у Львові судова розправа проти о. Йосифа Зацерковного, пароха з Водник, біля Старого Села, львівського повіту, обвинуваченого в злочині намови до вбивства. Обвинувачував Поляк-учитель Бронислав Чеґак, за яким підчас листопадових подій шукали місцеві селяне та наші стрільці, щоби на ньому пімститись. Чеґак скривався у лісі, а дома найдено тільки його сина, якого застрілили. Лава присяжних заперечила на питання, чи о. Зацерковний є винний у цьому вбивстві, гому, що представлені свідки не дали ніякого доказового матеріялу. Та одночасно засудили о. Зацерковного на два роки вязниці за намову до вбивства Бр. Чеґака. Як бачимо, марева листопадових днів живуть!

ПРИБУТОК НАСЕЛЕННЯ НА УКРАЇНІ

За другий квартал ц. р. зареєстровано на цілій Україні 311 тисяч народин. За той же час зареєстровано 311 тисяч випадків смертности, 94 тисяч вінчань і 18 тисяч розводів.

Економічна руїна на Україні і в Росії.

ЛОНДОН, 18. грудня. — Голова Російсько-Азійської Компанії, що мала в Росії і на Україні свої копальні угля, міди, цинку, олова і зелізної руди, Леслі Еркгарт, заявив на зібранню компанії, що вона покинула бизнес в Росії і на Україні з причини, що світ не має довіря до советської влади і не хоче туди давати гроший.

Він додав, що промисл в Росії занепав, та що селянство не може купити краму і тому управляє щораз меньше землі, бо взаміну за збіже не може нічого дістати.

Се становище, каже він, загрожує економічною руїною Росії й Україні.

ЯК РАТУВАТИ ФІНАНСИ ФРАНЦІЇ.

ПАРИЖ, 18. грудня. — Французькі промисловці пропонують урядови, щоб видав нову позичку на суму 10,000,000,000 паперових франків (біля 350 міліонів долярів), на яку обдовжено би промисл до 10% його вартости.

Другий плян такий: Скапіталізувати французький тютюновий монополь і видати уділів на 25 міліярдів паперових франків (понад 1 біліон долярів), з чого 20 міліярдів ужито би на сплату або виміну внутрішніх державних позичкових бондів, а 5 міліярдів на основаннє фонду сплати.

КОХОВИ НЕ ВДАЛОСЬ.

БЕРЛІН, 18. грудня. — Заходи д-ра Еріха Коха скласти новий німецький кабінет розбились через соціялістів і він уступив.

Покищо остається ще канцлером др. Лютер, а нові спроби сформувати кабінет зачнуться по святах.

СТУДІНЬ У ФРАНЦІЇ.

ПАРИЖ, 17. грудня. — У Франції тепер такі сильні морози, яких тут не запамятано від 30 літ.

Кромі того в деяких сторонах краю ще й укриває хвилями околиці густа мрака, яка спричинила кілька зелізничих випадків.

ПОЛЬСЬКИЙ ЗЛОТИЙ 10 ЦЕНТІВ.

ПАРИЖ, 17. грудня. — Польський злотий від двох тижнів паде на вартости то знову трохи підноситься. Тому 10 днів вперве був упав до половини. Відтак дякуючи заходам польського уряду, котрий платив заграничними ґрішми на викупно паперових злотих закордоном, вартість злотого ішла поволі вгору і дійшла була до 14 центів. Але потому знову спадала і нині вже платять за нього знову лиш половину, себто 10 центів.

В Польщі злотий ще меньше вартує ніж закордоном, бо там люди бояться його тримати і „чорна біржа" продає його щораз то дешевше. У Варшаві вже тепер бояться, що із злотим може повторитись се, що було з маркою. Польський уряд не знає, що робити, чи ратувати злотий на закордонних біржах і на се видавати міліони долярів, чи пустити, най летить.

Поінформовані люди кажуть, що доля паперового злотого звязана з долею французького паперового франка.

ЗИТА И ОТТО.

БУДАПЕШТ, столиця Угорщини, 16. грудня. — Мадярська шляхта, котра підпирає кандидатуру Отта Габсбурґа, сина Зити, на короля Угорщини, зібрала 4 паки дарунків на Різдво для Отта і для 8 других дітий Зити.

Сі дарунки повіз ґраф Йосиф Каролі до Леквейсіо, в Еспанії, де Зита живе з 9 дітьми.

КАРА СМЕРТИ ІЗЗА КАПЕЛЮХА.

ЦАРГОРОД, Туреччина, 16. грудня. — З Анґори, столиці Туреччини (в Малій Азії) повідомляють, що тамошній „трибунал независимости" засудив 8 Турків на кару смерти і 48 на тюрму за се, що не хотіли носити капелюхів, як се приказало правительство, а носили далі по давньому фези.

НЕГРАМОТНИЙ ЦАР.

ТЕГЕРАН, столиця Персії, 16. грудня. — Реза Пелеві одержав корону Персії в минулу неділю від установчих зборів, а вчера зложив уже присягу перед сими зборами яко новий шах.

Він виголосив промову, в якій прирік дбати про добро вітчини.

Новий шах був замолоду пастухом. Він дав зачаток новій перській королівській династії Пелеві.

Усунений шах Ахмед Каджар тепер в Парижі.

АМЕРИКАНСЬКИЙ АМБАСАДОР УСТУПИВ.

МАДРИД, столиця Еспанії, 16. грудня. — Тутешній американський амбасадор Мур уступив і небаром відїздить домів.

КОРОЛЕВА РОЗДАЛА ГРОШІ БІДНИМ.

ЛОНДОН, 12. грудня. — Небіжка королева Александра, мати короля Юрія V, не оставила жадних грощий. Усю річну платню в сумі $350,000,000, вона все роздавала бідним.

Оставила тільки палату з обстановою і посудою та гарну бібліотеку й образи, що записала в завіщанню королеви Юрієви.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office at Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ПРОДОВЖЕНО ПІДПИСКУ АКЦІЙ ЗЕМЕЛЬНОГО БАНКУ

Від дирекції Земельного Банку Гіпотечного у Львові прийшла до ОБЄДНАННЯ в Филаделфії 17-ого грудня с. р. отся каблеграма:

„СУБСКРИПЦІЮ ПРОДОВЖЕНО, НЕ ПЕРЕРИВАЙТЕ ПІДПИСКИ АКЦІЙ, А ЗБИРАЙТЕ УДІЛИ ДАЛІ.

ГАВРИСЕВИЧ".

З того виходить, що польський уряд мусів дати згоду на продовження реченця, призначеного на субскрипцію уділів Земельного Банку Гіпотечного у Львові. Ту нагоду повинні використати американські Українці до дальшої пропаґанди за підпертем одинокого українського банку і вступати в його члени.

Одна акція коштує $5. Гроші можна послати просто до Земельного Банку Гіпотечного у Львові, або через:

OBYEDNANNYE, 847 N. FRANKLIN ST., PHILADELPHIA, PA.

НАВІТЬ КОМУНІСТАМ СЬОГО ЗА БОГАТО

В жидівській ґазеті „THE JEWISH TRIBUNE", що виходить в Ню Йорку анґлійською мовою, появилася недавно стаття жидівської журналістки Белі Певснер про російський кольонізаційний плян.

Зі сеї статті треба підняти наперед те, що авторка стверджує, що сей кольонізаційний плян неслушно називають кримською кольонізацією. На ділі, авторка каже, його треба звати українським. Себто, земля під сю кольонізацію викроена буде не з Криму, (як се кажуть большевицькі аґенти серед українського народу), а з України.

Далі вона стверджує, що жидівські провідники так бояться кольонізації на Україні, що ні один з чільнійших Жидів не мав відваги заявитися за сею кольонізацією. Се заперечення другої чергової брехні большевицьких аґентів, які голосять, що Жиди з одушевленнєм приймають сей плян Москви.

Щодо Українців, то тут большевицькі аґенти вже найдальше відбігли від правди. Звичайно вони навіть про се говорити не хочуть. Мовляв, на Україні свобідної землі стільки, що буде досить не лишень Українцям, але й Жидам, але й Грекам, Циганам, Болгарам, американським комунам, — просто всякому, хто лиш потрудиться туди піти й по землицю зголоситися.

На скільки Українці вдоволені сим пляном, скаже згадана авторка, котра, не від речі додати, ніде прихильностю до українського народа не зраджується:

„Треба знати, що на Україні землі так мало, що перед війною сотки тисяч селян мандрувало рік річно з України в Сибір. Міліони рублів видавав уряд на сю ціль. А тепер Др. Розен, голова українського кольонізаційного пляну, говорить мені, що советська Росія задумує на другий рік робити те саме, себто забирати землю від людий, що живуть в тих околицях, які большевицький уряд думає скольонізувати Жидами, викинути зі землі селян, які там сиділи від віків, а на їх місце осадити других, чужої нації. Чиж тепер не приходить на думку само із себе питаннє: Коли треба переносити з тих країв селян, то який сенс має проба поселювати Жидів на землі в сьому краю?"

Щодо настрою українських селян з приводу кольонізації, то тут нема що й ждати чого небудь другого, як протестів. Протести такі йдуть, і то протести від самих навіть комуністів. Сі протести підчеркують ярко противеньство межи українськими комуністами на Україні а так званими українськими комуністичними лідерами в Америці. Українські комуністи на Україні час від часу збираються навіть на відвагу запротестувати проти нахабної, імперіялістичної, протиукраїнської політики центрального большевицького уряду в Москві. Зате українські комуністи в Америці се звичайні собі прислужники Москви, які роблять сліпо все, що їм прикажуть з Москви. Скажуть з Москви, що Україну треба змосковщити, то вони махнуть головами та почнуть обороняти московщенне України. Скажуть з Москви, що треба Україну українщити, то вони махнуть, що треба українщити. Скажуть з Москви, що Україну треба кольонізувати, то вони зараз напишуть статті, що на Україні землі за богато, що богато стоїть облогом, що з того небезпека для українського селянина, і що тому треба там „запросити" того, кого з Москви прикажуть „запросити". Сказалиби з Москви, що нема України, а тільки Малорія, або халандія, то наські наймити кивнуть головою, що нема України, а є тільки Малоросія, чи хахландія. За вісім літ існування большевицького уряду в Москві комуністи на Україні кількома опадами здобувалися на протест проти московської політики, хоча їм за се грозила тюрма, заслання й розстріл, а сі українські комуністи в Америці не здобулися ні на один протест, хоча їм за такий протест моглаб грозити хиба втрата пособія.

Ся ріжниця є наслідком того, що на Україні комуністи мусять для святого спокою прислухуватися до народних мас та вже зі страху перед народним гнівом дивитися за тим, що народови подобається, а що його гнівить, а так звані українські комуністичні лідери від народних мас зовсім відірвані, а звязані з центральним большевицьким зарядом у Москві. Коли вони наслуховуються до опіній та течій, то лишень до опіній і течій серед своїх хлібодавців з Москви. Їх хліб вони їдять, і їх дудку грають. Як пани в Москві їм грають, так вони за океаном танцюють. Тому вони не мають своєї думки, ні свого почування, ні своєї волі в нічім. Вони мають і знають лишень [illegible]

ПОЛЬСЬКІ КЛОПОТИ

Перемиський Український Голос пише:

Польща в великій небезпеці — отсе оклик і зітханне польських ґазет. А небезпека ця — як висловився ґен. Розвадовскі — є більша, як небезпека, в якій була Польща в р. 1921 т. є в часі большевицького наїзду. Польські каси порожні, а через брак гроша фабрики поставали і понад 200,000 робітників не може знайти заробітку і не може себе і своєї родини проживити. Село дало вже на податки все, що тільки мало — нині воно не бачить зломаного крейцара. Урядово обраховано, що в однім місяци вересни цего року перепроваджено в Польщі 45,000 екзекуцій і 3,800 ліцитацій за залеглі податки. За жовтень і падолист нема ще обрахунку, але це певне, що число екзекуцій і ліцитацій не зменшилось. А коли селянин допускає аж до ліцитації свого господарства, то стається це лиш тоді, коли вже все випродане, що можна було на продаж винести чи вивести. Притім продано все за безцін, бо нині в Польщі сільські продукти смішно дешеві в порівнанню з цінами фабричних товарів. Корець жита коштує нині 14 зол. (а декуди лиш 10—12 зол.), а за пару черевиків треба заплатити 35 зол. Нині добру корову можна купити за 80 зол.

Який-же ратунок для Польщі? Політики і ґазети однозгідно кажуть, що Польща не може сама дати собі раду в тій нужді і потребує найменше 600 міліонів позички, щоби перебути цю зиму. Але тут стрічає Польща на величезні перешкоди. Американські і анґлійські банкирі не хотять позичити грошей, бо не мають довіря до польської господарки. Вони закидують Польщі, що вона видає гроші на непродуктивні речі, як військо, оруже і т. д. і опісля не буде могла віддати довгу. От і з цего зачарованого кола не можуть польські політики знайти виходу.

Тому дуже сумний настрій в польських ґазетах, такий сумний, що через те менше тепер в них і напастей на Українців. Польська ґазета „Постемп" каже, що Польща большевичіє та бачить ратунок в моральнім вихованню Польщі. „Ми мусимо — пише „Постемп"—замісць уладжувати національні паради, учитися 10 заповідей божих, між якими находиться і заповідь „не кради"... „Не в атмосфері націоналістичної ненависти маємо ми жити, але в любови Христа, щоб ми могли самі розвязати питання соціяльного законодавства і питання національних меншостей".

Як бачимо, вже зачинає свитати і в головах хижих польських редакторів. Але лише деяких, бо більшість політиків так задурманена польонізаційною політикою, що їм в голові ще не зараз засвитає. От недавно, коли в польськім соймі дисковано над розвязанням сойму, один вшехпольський посол перестеріґав перед розвязанням, доки не ухвалиться окремої ординації виборчої. Бо якби розписано вибори по нинішній ординації, то до сойму увійшлоб богато Українців зі Сх. Галичини, які тепер в соймі не мають ніякого заступництва. От в чім бачить цей політик щасте Польщі!

Инші польські ґазети бачуть ратунок Польщі в диктатурі — себто Польщу може вратувати тільки „польський Муссоліні". Прихильники диктатури — як пише „Постемп" — арґументують так: „Державне майно топиться в руках злодіїв, які мають владу міністрів, прокураторів, цлових урядників, котрих вибирає демократія в демократичний спосіб. Не вистарчать і найвищі податки, найшляхотніщі жертви є даремні, як-що мужі, що мають владу, обкрадають державний маєток, або кепсько завідують ним. А в демократичнім ладі державнім нема ніякого чоловіка, якийби за це все був відвічальний. Тому одиноким ратунком для Польщі є монархічна влада або диктатура, яка стане смертю для злодіїв, що пливають в шампанськім вині за гроші, зрабовані вдовам і сиротам та иншим верствам громадянства".

І дійсно, в Польщі тепер про диктатуру багато пишеться і говориться, а кандидатом на диктатора має бути Пілсудскі. В звязи з тими плянами у Пілсудского, в його бурґу в Сулеювку, явилось 25 ґенералів і 1000 офіцерів, щоб зложити йому чолобитню. За це покарано доганою цих офіцерів, а ґенерала, який промовляв до Пілсудского, перенесено до Познаня. Рівночасно військовий міністер Сікорскі велів відобрати оруже всім цивільним орґанізаціям, щоб вони на випадок проголошення диктатури не помогли диктаторови з оружем в руках.

Ще инші політики кажуть, що як нема грошей, то Польщі і диктатура не поможе. Диктатор чи монарх бувби добрий, якби привів до Польщі богато грошей. От і в звязи з цим виринула думка просити багатого американського фабриканта автомобілів, на імя Форд, щоб він став польським королем. Але цю думку уважають смішною мабуть найрозумніщі польські політики, які радять, щоб о позичку просити Союз Народів. Правда, Союз Народів поставить Польщі тверді услівя, дасть контрольора і скаже змінити політику супроти національних меншостей — але трудно — кажуть ті політики — треба і на це згодитись, щоб Польщу вратувати.

Котрою дорогою підуть польські політики — не знати.

ДВІ МІРИ.

У Варшаві одержали недавно почтовий пакунок, наданий в Америці, а заадресований в слідуючий спосіб:

„Хвальна Університетська Бібліотека в Варшаві, Союз Радянських Соціялістичних Республик".

І подумайте, пишуть польські часописи з обуренням, хто то міг вислати такий пакунок та з такою адресою. І з здивованням подають, що „Бібліотека Конґресова в Вашинґтоні". Та ще додають, що істновання Польщі не дійшло ще до мозку бібліотекара столиці Злучених Держав Америки. Дивуються над міру і не годні поняти, як могла зайти така обурююча помилка.

В тім випадку одно замітне і для нас.

По перше пакунок з книжками дійшов в призначене місце, хоч був хибно заадресований, [illegible] ви та через руки ріжних людий, які може навіть мови не розуміли на адресі, бо він писаний по анґлійськи. Все таки пакунок дійшов.

Від себе додамо шуткуючи, що бібліотекар в Вашинґтоні був певно під свіжим вражінням того, що вичитав в часописях про послідну візиту Чічеріна в Варшаві та то величаве приняття, яке йому справив польський уряд. Забув на хвилину, що істнує якась польська держава, бо в Варшаві поводилися з Чічеріном як з ґенерал-ґубернатором Варшави і був певен, що Польща назад при Москві. А що певно доволі наслухався в Вашинґтоні, що Польща не може істнувати як самостійна держава, думав, що вже її десь певно поділили та повернули Москві-Варшаву. На всякий случай далеко не відбіг від правди і предчув добре це, що наступить. Не помнилився в сути річи, а тільки що до часу. Та на тім не потерпів ні- [illegible] щасливо пакунок на призначене місце, себто віддали університетській бібліотеці в Варшаві.

Тепер пригляньмося таким випадкам в самій Польщі. Значиться не таким посилкам, які мильно заадресовані, а таким, які висилаються в Галичині з одного місточка до сусідного, а заадресовані правильно і читко після всяких вимог з тою тільки ріжницею, що писані Українцями до Українців і по українськи, в українськім краю і до української місцевости. Скільки то переслідувань спадає на ті українські письма! Куди вони не вандрують. Лист висланий зі Львова до Золочева вандрує до Москви і Казаня, а потім до Владивостока, а з відтам йде до Токіо і аж чемні Японці відшукують на мапі наш Золочів, виписують латинськими буквами і завертають до Галичини. Тоді доперва по піврічній блуканині доходить український лист до українського адресата. Так шикануе польська влада Українців в Галичині. Таких примірів маємо повно. Деякі з них оголошують в часописях і вони відомі широкому загалови. Українські листи доходять вже й до Австралії, бо і той край хоче Польща переконати, що в Польщі нема Українців та що там ніхто української мови не розуміє і не знає. Це дуже легко в Польщі перевести, бо її почтові маніпулянтки не тільки самі Польки шовіністки, але ще до того й комплетні неуки, які не знають міст в Польщі, а не то в Европі і ради з того, що можуть так легко розіслати листи на всі сторони світа та ще дістати похвали за ревний патріотизм. Тісто замісць до Бурштина висилають до Австралії. Або таке: Польська почта не допускає ні одної книжки з заграниці, які висилають заграничні видавництва для бібліотеки Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові. Допускає їх вправді доперва від двох літ, по важких протестах перед цілим культурним світом, але допускаючи, накладає величезні цла так, що Тов. Шевченка не годно їх оплатити. В звіті бібліотеки Т-ва Шевченка читаємо про такий факт: „Дня 23 жовтня 1923 р. доручено бібліотеці книжку, видану в Упсалі в Швеції. Почтовий уряд наложив на сю книжку мито в квоті 59.850 м. як на товари „привезені з Італії". Той факт ілюструе як найкраще польське насильство над українським духовим життям, а заразом віддає образ неуцтва теперішних польських урядовців, які не знають навіть, де лежить така славна місцевість, як Упсаля. І такий нарід хоче вести провід, хоче поширювати культуру на сході! От, сміх тай годі.

Вашинґтонський бібліотекар був мудрий чоловік, бо вже тепер назначив місце для Варшави в совітськім союзі. Він хотів їм мимоволі зазначити, яка судьба їх жде, коли не зійдуть з мильної дороги. Та це їх не направить. Прийдеться їх силою з наших земель виганяти. А тоді будуть вандрувати по світі, так як ті наші письма, що замісць зі Львова до Золочева, йдуть до Владивостока і Токіо в Японії.

СТОРІНКА З ЖИТТЯ НА СЕЛІ НА УКРАЇНІ.

У „Вістях" пише С. Божко про українське село таке: „Наше село прокидається і багатіє. Несе воно разом з призбиранням селянських капіталів, розклад, діференціяцію сільської суспільности. Одним з проявів розкладу є конокрадство. Про нього сповіщають наприклад із Прилуччини: буває так, що кожної ночі крадеться 7—12 штук коней. Викрадають їх як з дому так і з ярмарків та базарів, відчіпаючи їх від воза. Конокрадами є цигане, або свій елемент, що вештається по селах під загальним прізвищем „наїзжий". Про те саме сповіщають і з инших округ. Не малий інтерес уявляє з себе так зване „духове життя" селянства. Тут перемішались впливи всіх його верств, починаючи від елейно куркулівських, а кінчаючи тими, що одною ногою вже стоять у місті на заробітках, або опинилися в лавах безробітних. А цей побутовий конґльомерат прорізує червоний промінь нового радянського побуту (?)". Далі автор змальовує, як то селянство рветься до радіоконцертів у тих селах, де є відборчі радіоапарати. А їх, тих сіл, мало.

З Полтавщини написав якийсь сількор допис про побут в його селі капелі українських кобзарів. Він кінчить його так: „треба би нам подбати про утворення кобзарських гуртків, що звичайно необхідно для розвитку своеї національної музики, яка майже завмерла" Отже для селянина виходить все таки цікавійшою справа „своеї національної музики", як радіоконцерти московських хорів.

П. Банко протиставить ці два факти (радіо і кобзу) і пише таке: „Радіо і кобза! Хіба це не наслідок сільського конґльомерату, хіба це не синтез старого хатянсько-просвітянського сільського культурництва з червоним радянським селом, що прислухується до башти Комінтерну?!"

Инший сількор, навязуючи до традицій давних „Просвіт", як большевики скасували, пише так: „Просвіти" записали світлу сторінку в життю села. „Просвіти" радвлада перетворила в сільбуди (сільські будинки) тому, бо давнійше вони були гуртками політикуючих інтеліґентів (у сільбудах політики нема? —.Ред.). „Просвіти" скасовано радвладою ще й тому, що вони мали націоналістичні традиції (сільбуди пересяклі комунізмом). І тому „Просвіти" перетворено в сільбуди з ідейною кермою осередків, але разом з водою викинуто з них і дитину. Сільбуди є, але членів нема! На папері їх багато, а в життю вони не істнують. Громадська ініціявива в справі політосвіти мертва. Це факт ясний і безперечний для всякого, хто дихає селянським життям і розуміє його. Лише мобілізація громадської енергії... широкий демократизм у справі огранізації сільбудівської роботи і використання досвіду „Просвіти" внесуть оживлення в культурне життя".

Отже селянство волить, як видно, давні „Просвіти" ніж теперішні сільбуди, хоч вони мають змогу прислухуватися до невидної башти московського комінтерну. Кобза, українська пісня, національні, свої справи, „Просвіти" а не радіо і сільбуди находять зацікавлення серед українських селян. І це є варитне. А стверджують це самі „сількори".

ЗАТОПЛЕНІ МІСТА.

Совітська телеґрафна аґенція подала недавно, що совітський торговельний корабель відкрив на Каспійському Морі недалеко півострова Шахова на морському дні затоплене, старинне місто. Хоч та вістка досі не провірена, хоч виглядає вона більше на казку, то однакож згідно з дослідами вчених у тім напрямку не можна уважати, що ця вістка неправдива.

Немає майже народу, у якого не булоб леґенди про затоплене місто, про підземні дзвони і тому подібне. Бували випадки, що спонукані такими дуже поширеними леґендами, вчені шукали за тими леґендарними затопленими чи западеними містами, але не знаходили ніякого сліду. Та все таки ті вчені кажуть, що оповідання про затоплені міста це не звичайна видумка. Бувало так, що наслідком землетрусу западалася земля або усувався морський беріг і в тих западинах зникали цілі міста.

Кажуть вчені, що земля не є така стала, якби нам видавалося. Поверхня землі, під якою находиться плинна, огниста маса, стало зміняється, в одному місці підноситься, в другому западається. Наслідком того руху поверхні землі можуть трапитися такі западення навіть без землетрусу, без якихсь назверх видимих причин. Ті западення можуть бути такі великі і широкі, що в них можуть зникнути цілі міста.

Такі западення і безумовні знищення міста дали підстави до повстання леґенд. Оповідається в них нераз довгі видумані історії тих міст, казкові причини западення як теж і те, що ті міста живуть, якби це було на поверхні землі.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ЗЇЗД ПРЕДСТАВНИЦЬ ЖІНОЧИХ ТОВАРИСТВ МЕНШОСТИЙ РУМУНІЇ.

В днях 25-27 жовтня біжучого року в Букарешті відбувся зїзд представниць всіх жіночих товариств національних меншостей, що живуть на території Румунії.

Зїзд цей було скликано з ініціятиви пані принцеси Кантакузен — почесного члена Центрального Товариства румунських жінок в Букарешті.

На зїзд прибули такі делеґації: Представниці угорських товариств з Семигороду, під проводом ґрафині Пауліни **Бетлен** на пані **Пальфі;** представниці німецьких товариств з Семигороду (Саксанки) і з Банату (Швабки) під головним проводом пані **Цайх** Аделі; делеґація українських жіночих товариств з Буковини, під проводом пані Ольги **Гузар** з Чернівців і представниці жидівських товариств під проводом пані Ани **Кубелки-Вас.**

В зїзді приймало участь 65 делеґаток, які заступали 15 жіночих товариств. З українських товариств були заступлені: „Жіноча Громада'' та товариство „Мироносиці". Представниць російських жіночих товариств та бесарабського жіноцтва на зїзді не було.

Ціллю цього зїзду, як зазначила в своїй вступній промові принцеса Кантакузен, було порозумітися в справі обопільної праці жінок на тому полі, яке входить в круг ділання кождого жіночого товариства, щоби цим шляхом зменшити ті невдоволення, які істнують між народами, що мешкають в Румунії та що викликаються щоденним людським життям.

Після цього зїзд приступив до заслухання звітів та меморандумів, в яких реєструвалися ті кривди, які заподіяно меншостям на полі культурному та господарському.

В промовах делеґатки скаржилися на реквізиції публичних будинків, що належали національним меншостям та на розвязання діточих садків. З другого боку вони настоювали на зниженню державних такс на представлення та на дозволи публичних благодійних збірок.

Шестим промовцем була пані **Ольга Гузар** — делеґатка українських жіночих товариств з Буковини.

„Пані Принцесо! Пані і Панове! — почала свою промову пані О. Гузар. — Перед всім мушу признатися, що приїхали ми сюди з тремтючим серцем і з почуттям боязні, бо це перший раз в цій країні, коли слухають нас — Українок. Але мушу признатися також, що побоювання наші були безпідставні, бо ми тут знайшли таке приняття, яке переходить всі наші сподівання. Отже прийміть всі ви, а в першій мірі ви, пані принцесо Кантакузен, нашу найщирійшу подяку за гарну ідею — скликати нас, щоби вислухати, а також і за те гарне приняття, яке ви нам тут оказали. Я глибоко переконана, що ця Конференція принесе лише корисні наслідки.

А тепер дозвольте, пані, подати нам деякі інформації. На жаль, вони будуть більше скаргами, тяжкими скаргами.

Ви почуєте передачу сумних фактів, але ви не почуєте ні одного слова, наприклад про реквізиції; і не тому, що ми від цього не терпимо, ні... Я не говорю про це лише тому, що від цього не менше терплять також і инші горожане Румунії.

Ми скаржимося, прошу добре це запамятати, лише на нерівне поводження супроти нас, від якого терпимо лише ми.

Кажучи зрозуміліще, ми признаємо всі ті обовязки, які мають і инші громадяни Румунії, але ми вимагаємо також тих самих прав. Це до загальної інформації, а тепер прошу заслухати наш меморіял:

„1) У році 1918-му румунське королівство простягло свою владу і на 800.000 у к р а ї н с ь к о г о населення, що заселює північну половину Буковини аж по ріку Серет, північну частину Бесарабії, де воно живе від 10-го століття по Христі, як автохтонне населення, і далі на українських мешканців полудневої Бесарабії, які там поселилися передусім в Акерманськім повіті.

2) У південній Буковині живе українське населення в компактній масі в числі не менше 320.000 душ.

У хвилі вибуху світової війни культурний стан Українців на Буковині представляв такий образ: а) Було коло 800 кляс народньої школи з українською викладовою мовою, в яких 40.000 українських дітий користувалося наукою у рідній мові. У цих школах працювало 800 учительських сил. б) Було 8 вищих шкіл, а іменно: 4 лицеї, 3 учительські семинарі і одна школа деревного промислу, усі з українською викладовою мовою. У тих школах учило 100 учительських сил, а школи виховували 2500 учнів і учениць. в) На черновецькім університеті працювало 5 українських університетських професорів. На цім університеті істнувала катедра української мови і літератури.

г) На території Буковини, яку заселюють Українці, розвивало свою благодійну діяльність около 1000 культурних товариств (читальні, співочі, ґімнастичні, жіночі та инші товариства).

3) Ці культурні здобутки Українців знищив систематично румунський режим, що видно зі слідуючого: у цілім краю немає тепер ні одної народньої, середньої ані вищої школи з українською викладовою мовою. Української мови, матірньої мови українських дітий, не вчиться навіть як предмету науки. Безперестанні переношення учительських сил нищать їх істнування та їх сімейне життя. Українській молоді греко-православного віроісповідання, яка становить більшість шкільної дітвори, не подається навіть науки релігії в українській мові. Тому, що українська шкільна дітвора засуджена учитися в румунській, отже для неї чужій мові, то-ж і висліди науки є зовсім не вистарчаючі. Багато гірші є наслідки виховання, коли зважимо, що навіть молитва вимовляється не в матірній, але в румунській мові. Із вище згаданих товариств з бідою животіє ще лише коло 10-ти.

Військовий стан, який на основі міжнароднього права зовсім неоправданий, але під яким стогне відоме, як спокійне, українське населення, цілковито спинює духовний та господарський розвій Українців на Буковині.

4) Ще треба піднести також і те, що від дуже вбогого українського населення Буковини, у великій мірі очевидячки протизаконно, відтягнено ті землі, які походили з вивласнення і були призначені для нього. Бо з посілостей, що були призначені на цю ціль, та які мали всего 10.000 гектарів, 5000 гектарів зужито на кольонізацію румунськими селянами, яким попризначувано по 5 гектарів землі. Крім цього тим кольоністам з боку правительства доставлено господарські будинки та інвентар. В цей спосіб підкопується господарське істнування українських селян.

5) Не підлягає ніякому сумнівові, що наведене в горі, згідно з правдою, поступовання румунського правительства з Українцями Буковини, є противне договорові про національні меншості, який заключено в Парижі 9 грудня 1919 року, договорові, який Румунію обовязує".

Пані, мені не треба давати вам більших пояснень. Це-ж факти, які голосно говорять самі за себе. Ми дійшли нині до того стану, при якому, несучи всі обовязки, ми не маємо найменших прав. Ми мусимо ризикувати своїм матеріяльним істнуванням лише через те, що ми наважуємося визнавати себе українськими націоналістами.

Між тим, правительство нічим не ризикувало-би, як би воно задовольнило наші національні потреби, бо в нашому розумінню державности і націоналізму не має точок, які-би викликали тертя. Румунія примушує нас витрачати наші сили, які є також її силами, на боротьбу за справи, які не мусіли-би викликати жадної дискусії.

Я звертаюся до вас, матері румунські, матері угорські, матері німецькі і до всіх инших, які є тут і на цілому світі, — скажіть ви мені: чи справедливо, що нам закидають як злочин те, що ми — українські матері — навчаємо наших дітий молитися Господу Богу на рідній мові?... (Гучні загальні оплески).

Пані, я вас запевнюю, що особа, яка не є глибоким націоналістом, не може бути людиною до кінця чесною, не може мати характеру, що заслуговує на довіря. Не довіряйтеся тим елементам без коріння, котрих вітер приносить у ваші обійми, бо той-же самий вітер, який вам приніс їх, він-же їх і унесе при своєму відвороті. Спірайтеся на нас, на елемент сталий, на елемент, який тяжко зрушити з місця, який не плазуватиме, який вам не скаже: „я більше не я, хочу бути тобою", але який простягне руку, і, оставшися гордим і правдивим, скаже: „Я остаюся тим, чим я є, але я хочу бути твоїм приятелем",

Тільки таким чином, зберігаючи індивідуальність кожного народу і даючи йому можливість розвитку в його дусі знайдуть народи той шлях, який доведе їх до спільної мети — до миру". (Гучні загальні оплески)...

Треба признати, що виступ української делеґатки зробив приємне й велике враження не тільки на представниць инших меншостий (Німкинь, Угорок, та Жидівок), але він заімпонував і представницям Румункам.

Всі виступи пані О. Гузар на зїзді викликали загальну увагу. Пояснюється це тим, що пані Гузар виявила здібности з чисто жіночою магкістю і бездоганною тактовністю торкатися й говорити про самі болючі та дражливі речі. Можна сказати без жадного перебільшення, що пані О. Гузар була центральною фіґурою зїзду жіночих товариств національних меншостей в Румунії.

Меморандум українських жіночих товариств, відчитаний п. О. Гузар, зробив на всіх присутніх своїми фактичними даними надзвичайно велике враження. Більшість делеґаток просила їм дати цей меморандум. Меморандум було надруковано на українській, французькій та німецькій мовах і роздано делеґаткам зїзду.

Для налагодження спільної праці зїздом обрано екзекутивний комітет, в який війшли: п. п. **Ботез, Кантакузен, Негруці, Сеулеску, Романічану, Паксімаде - Гельмеджану, Одобеску, Черкес,** і від національних меншостей: **Ґретті Ескер, Ґустерберґ, Ольга Гузар, Пауліна Бетлен, Бароці та Едаркі.**

Слідуючий зїзд жіночих товариств у Румунії має відбутися в квітні місяці 1926-го року, в Трансільванії.

На цьому конґресі мають бути дані офіційні відповіді на подані нині меморандуми.

(Українтаґ).

ЧИ НА ГРОШАХ ЖИЮТЬ МІКРОБИ?

У Франції міністер народнього здоровля спитав медичну академію, чи є небезпека для здоровля від грошей, котрі є в обороті. Академія звернула увагу на досліди д-ра Вінсента, які він переводив 1895 р. на металевих грошах. Згідно з його аналізою, мікроби на металевих грошах жиють лише коротко. Найсильнійше антисептично ділає срібло, потім мідь а опісля золото. Тому що нині в Франції (як і в инших европейських державах) мало є золота в обізі, нема небезпеки від зарази. Що торкається папірових грошей др. Реноль і др. Леві найшли на брудних грошах мікроби, але вони не були небезпечні, а лише виїмково могли спричинити недугу. Німецькі досліди говорять инакше: др. Кіфер (у місті Бон) розслідив 442 штуки грошей та відкрив на них багато мікробів. Гроші 1. і 2-маркові, яких багато уживається, мали на собі 13,000 до 143,000 зародків. Скількість зародків не є в звязи з тим, скільки гріш був в обізі, але від якости паперу. Цілі гроші мали менше мікробів як подерті. Всетаки гроші більше небезпечні щодо переношення недуг, ніж инші предмети, яких уживаємо щодня. Др. Кіфер сконстатував, що мікроби на паперових грошах можуть спричинити недугу і після 120 днів.

В ПОГОНІ ЗА МІЛІОНАМИ.

(З німецької повісти Е. Ґ. Зеліґера переробив В. К.).

(Продовження)

(23)

Фальшивий каліка ждав уже неспокійно на свого заступника.

„Виграв!" гукнув до нього Петер Фос, вбігаючи в його помешкання, і взявся відразу відчитувати записку. В ній було написано: Завтра вранці Дод їде до Йокогами. Буду ждати на тебе в музейнім парку. Полі".

Міжтим фальшивий каліка став рахувати принесені Фосом гроші і так був здивований його високим зарібком, що намовляв його лишитися в нього і працювати далі на спілку. Він вийняв дорогий шовковий, японський одяг і прохав Фоса передягтися.

Петер Фос удав, що згоджується на його пропозицію і лишився в нього на ніч. Вранці він передягся за багатого Японця, взяв коляску і поїхав до музейного парку. Тут ждала на нього Полі.

„Петер!" сказала вона. „Я найшла сьогодня в Додовім куфрі щось дуже важне. Він забув сьогодня вранці замкнути куфер. Я стала перешукувати його папери. Очевидно, це не гарно, але я це зробила. Я вже давно рішилася була це зробити".

Вона витягнула з торбинки розірвану і позліплювану наново телеґраму, на якій стояли два ряди цифр. Телеґрама походила із Штрінау.

„Це твоя телеґрама з Берліна!" сказала вона. „Я сама бачила, як дядько розірвав її і кинув до коша".

„Як жеж вона попала в Додові руки?" спитав Петер Фос здивовано.

„Через хазяйку!" відповіла Полі, оглядаючися боязливо. „Дядько мав теж на неї підозріння".

„Що ти кажеш!" крикнув Петер Фос. „Це цілком на неї похоже. Це зрештою чудово. Тепер маємо найпевніщий спосіб, як можна обдурити Дода".

„Так!'' прошептала Полі. „Я вже теж обдумала собі докладно, як це можна було-б зробити. Я принесла тобі ґазету і ти мусиш найти в ній найближчий корабель, що відходить до Сан Франціско. Ми вишлемо телеґраму до Штрінау і попрохаємо дядька, щоб післав тобі гроші до Сан Франціско. Цю телеґраму найде хазяйка і пішле її Додові. Дод поїде до Сан Франціско, а ми тут лишимося без нього!"

„Ми?" усміхнувся Петер Фос, хитаючи головою. „Я, але не ти. Чи ти гадаєш, що Дод не помітить нічого, коли ти не схочеш їхати з ним до Сан Франціско? Та проте твій плян надто добрий, щоб ми мали його легкодушно відкинути. Я використаю його в великій частині, щоб викувати з нього новий, кращий плян. Ми поїдемо всі троє, але не до Північної Америки, тільки до Південної, а саме на однім і тім самім кораблі".

Полі здрігнулася з переляку.

„Так", повторив Петер Фос рішучо, „на однім і тім самім кораблі. Я при машині, а ти і Дод в кабіні".

Ради Бога!" скрикнула Полі налякано. „А як він завважить?''

„Це вже лиши мені!" потішав її Петер Фос, віддаючи їй телеґраму. „Поклади її на те місце, звідки ти її взяла. А тепер дай мені трохи грошей. Скільки є в тебе?"

„Пятьдесять тисяч рублів!" відповіла Полі і витягнула з торбинки пакет із банкнотами. „Від Стокса".

Вона розповіла йому цілу історію посилки цих грошей. Петер Фос взяв тільки одну тисячку, щоб не звернути уваги Дода.

„Петер! Петер!" зітхнула вона. „Що ти думаєш робити?"

„Я ще сам цього не знаю докладно!" засміявся Петер Фос і поцілував її на прощання. „Все залежить від корабельних сполучень. Але як тільки вдастся склеїти, це буде цілком божевільна історія. Чим більш божевільний плян, тим лекше він вдається".

Він відпровадив її на вулицю і попрощався ніби з чужою дамою, якій показував дорогу. Потім взяв ґазету і став студіювати розклад корабельних ліній. За хвилину він найшов підхожу комбінацію. Через три дні з Йокогами відїздив американський пароплав „Клондік" через гавайські острови до Сан Франціско. В Гонолюлю він мав сполучення з анґлійським пароплавом „Кінґ Едвард", що їхав з Філіпін до Вальпарайзо. Двацять чотири години перед „Клондіком'' відїздив з Йокогами до Сан Франціско другий конкуренційний японський пароплав. Він теж задержувався в Гонолюлю. Пристань у Гонолюлю була йому добре знайома, він був уже там як моряк двома наворотами. Там він здибав теж старий пароплав „Кінґ Едвард".

Другого дня вечером радник Печ у Штрінау одержав одну за одною дві телеґрами. Перша була з Токіо, друга з Йокогами. В першій телеґрамі стояло:

Щирий привіт із Токіо, де Полі і Дод в готелі Токіо. Хазяйка з Додом у змові. Отже обережно. Привітай її від Дода і дай їй його адресу. Цю телеґраму спали. Другу поклади на свій стіл. Посилати грошей конче не треба".

Радник отворив другу телеґраму і прочитав:

„Ще сьогодня мушу через Гонолюлю до Вальпарайзо. Вишли негайно туди шість тисяч марок до аґенції Космос на імя Франца Мілера".

Дядько надумувався. Як досвідчений юрист він зрозумів відразу, в чому справа. Головна річ була не в грошах, а в тому, щоб друга телеґрама дісталася в руки Дода. Треба було його змилити. Для цього не треба було навіть хазяйки. Навпаки, вона могла налякатися коштів і не вислати телеґрами.

Тому радник Печ рішив не передавати їй фальшивого поздоровлення від Дода, сховав обидві телеґрами і дав перше всього доручення в своїм банку вислати до Вальпарайзо на імя Франца Мілера шість тисяч марок. Потім пішов на пошту і вислав зміст другої телеґрами Додові.

Плян удався. Дод відчитав телеґраму і кинувся відразу до корабельних лист. Японський корабель, яким Петер Фос згідно зі своєю телеґрамою повинен був відїхати до Вальпарайзо, був уже дванадцять годин на морі. Дод замовив для себе і Полі дві кабіни на пароплаві „Клондік" і вислав телеґрафічний гончий лист до Гонолюлю.

„Я найшов його слід!" сказав він до Полі. „Сподіюся, що зловлю його вже в Гонолюлю. Як ні, будемо мусіли їхати далі до Вальпарайзо. На кожний спосіб замовлю два місця на пароплаві „Кінґ Едвард" з Гонолюлю до Вальпарайзо. Коли-б поїхав иншим шляхом, будемо ждати на нього у Вальпарайзо".

Полі годилася на все. Вона відчувала, що цим разом вона має грати німу ролю, і вона грала її по мистецьки.

Тимчасом Петер Фос дістав із головної пошти свої американські папери і найнявся у Йокогамі під іменем Ральфа Смітсона на пароплав „Клондік'' носити вугілля. Він скинув свій японський стрій і вбрав знов одяг машиніста. Крізь віконце своєї кої він слідкував за пасажирами, і заспокоївся цілком, побачивши, як Дод і Полі входили на корабель.

Незабаром корабель відчалив від берега. Полі не здавала собі справи з того, що діється. Вона ані не знала, де находиться Петер Фос, ані не уявляла собі, що він думає робити. Але вона не боялася за нього. Правда була по його боці, хоч на око могло здаватися навпаки.

За весь час подорожі Петер Фос не показувався їй на очі. Він то був занятий своєю працею, то роздумував тисячний раз над своїм пляном і слідкував за тим, що робить Дод і Полі. Нарешті останнього вечера перед приїздом до Гонолюлю він закрався до її кабіни.

Завтра вечером ми приїздимо до Гонолюлю!" сказав він шепотом до Полі. Пароплав „Кінґ Едвард" буде вже там ждати на нас. Дод кинеться відразу на сушу, щоб арештувати мене. Він припускає, що я поїхав японським пароплавом. Коли покажеться, що мене там не було, він кинеться перешукувати пасажирів і залогу на „Клондіку". Але мене вже тут не буде.

„Ти хочеш дістатися до пристані?" спитала вона боязко.

„Ні, я перейду з тобою на пароплав „Кінґ Едвард!" говорив він далі, усміхаючися. „В цьому ціла штука. Тут, на „Клондіку'' я ношу вугілля як Ральф Смітсон, а на „Кінґ Едварді" я буду детектив Боббі Дод".

Полі впялила в нього перелякано очі.

„Нічого лекшого!" відповів він спокійно. „У Гонолюлю Дод порадить тобі вийти на сушу і скаже забрати на сушу свої пакунки. Як тільки він піде, ти скажеш нести його і свої пакунки на „Кінґ Едвард". Там займеш дві кабіни і в одну з них скажеш покласти Додові пакунки. Як все це вже станеться тоді я зявлюся і займу як Боббі Дод його кабіну".

„Ах!" скрикнула Полі одушевлено. „Потім корабель відїде, бо всі пасажири будуть вже на покладі, і Дод лишиться на суші".

„Ні!" відповів Петер Фос, усміхаючися. „Тоді він пронюхає зараз, в чім справа, дожене нас і піймає мене. Або зателеґрафує до Вальпарайзо і я там попаду в пастку. Ні, є тільки один спосіб, щоб зробити його нешкідливим. Я арештую його на покладі „Кінґ Едварда" як Петера Фоса".

Полі застигла з переляку.

„Це арештовання", говорив Петер Фос далі, „може відбутися тільки тоді, як „Кінґ Едвард" буде вже на повному морі. Дод прийде на корабель певне в останній хвилині. Ти мусиш завести його відразу до своєї кабіни і там його задержати. Закручуй йому голову, дури його обіцянками, скажи йому, що ти рішилася розвестися зі мною, словом, держи його при собі. Хай він тобі наново освідчиться. Як хочеш, визначи навіть день заручин, тільки не випусти його".

Як жеж ти його арештуєш?"

(Дальше буде).

ДОПИСИ.

ШИКАГО, ІЛЛ., САВТ-САЙД.

На поміч голодуючим у старім краю.

Віче на ціль голодуючих отворив о. Стефан Побуцький і завізвав присутних о спокій і порядок на салі. Хор Мол. Боян відсьпівав „Боже Великий Єдиний", Предсідатель віча п. Іван Максим говорить: Нині зібрались ми посвятити тих кілька годин для голодуючих наших братів і сестер в краю. Пригадаймо собі, що і нас не роскіш а нужда загнала та розлучила нас від рідного краю. Та ми опинились на волі і свободі, де маємо нагоду помогти нашому поневоленому народови і Україні від гнету вічних наших ворогів. Перший бесідник був др. Осип Назарук. Бесідник сказав: У старім краю така біда, що мами дітий опускають і лишають та втікають, бо не можуть дивитись на їх муку. Треба помочі. Вам тут також не переливається, але все таки Вам лекше ніж їм там. Ви хоч тяжко працюєте, але маєте хліб і дах над головою, і одяг, а там така нужда, що в уста нема що вложити. Голод мусимо заспокоїти. Треба помогти і будемо помагати доти, доки не буде своєї власної державної влади. Слідуючий бесідник був др. Ст. Гриневецький. Україна — казав— богатий край і урожайний чорноземом, що на цілий світ не зрівняються інші держави з Україною, однак нарід бідний. Чому? Бо не любить організації, єдности. Любить невною, на котру все нарікає. Буває, зійдеться двох; нараз між ними виростає аж три партії. Пятно рабське, пятно невольників се сварка. Се пятно відбивається на обличчі кождого з нас. Се пятно всіх невільників — сварка і непослух. Чи ми Українці не можемо мати за доброю згодою в Шикаго українського банку, добре розвинених фінансових інституцій? Правда, є запомогові спілки, а чи ми підпираємо своє? А наш гріш в чужих банках та спілках, словом, чужі з нас користають. Тож до організації, до єдности. Коли буде сила і єдність між нами, то і Україна буде вільною незалежною державою і не буде голоду. Др. Ст. Гриневецький далі кількома теплими словами розігрів серця присутним та завзивав до жертви на голодних. Секретарювали Дм. Шумовський і Петро Жовнірчак.

Зложили організації зі своїх кас:

По $25.00: Сотня 5. Окр. 2. ім. П. Дорошенка; Горожанський Клюб; Бр. Св. Петра і Павла У. Н. С. від 220; Жіноча Січ ім. Укр. Мати; Бр. Рожд. Богородиці У. Н. С. від. 259.

Особисто жертвували:

По $10.00: Николай Гринишин; по $5.00: Стефан Брудний, Мих. Гірняк, о. Ст. Побуцький, Вас. Ковалик, Дм. Миханцьо, Петро Щербатий, Ник. Москалик, Теод. Яремцьо, Кость Перхач, Іван Максим, Петро Жовнірчак; по $2.00: Василь Саска, Ева Олешко, Дм. Павловський, Павліна Свірська; по $1.00: Гр. Горін, Дм. Шумовський, Ол. Олешко, Вас. Липовий, Дм. Гнида, Іван Ханас, Кат. Плекан, Кат. Генсьорська, Гр. Гаврилюк, Ксеня Яремцьо, Кат. Чорняк, Теод. Пелех, Ник. Гладкий, Теодор Матичак, Йосиф Хомяк, Вас. Савчин, Теодор Грецко, Мих. Блідий, Е. Скородинський, Ів. Романишак, Вас. Романишак, Дм. Горох, П. Блідий, П. Юган, Йосиф Генсьорський, Ів. Осідач, Гр. Миклюш, Мих. Гірка, Ник. Ханас, Дм. Кошіль, Дм. Єнзьо, Кирило Кукура, П. Генсьорський, Іван Сняданко, Вас. Саган, Іван Віщук, Дм. Генсьорський, Мих. Магдзяк, Вас. Кучерепа, Анд. Фоца, Анна Ментус, Ол. Сташко, Мих. Болехівський, Вас. Демко, Анд. Матичак, Марія Білик, Марія Савчин, Йосиф Войтович, Петро Войтович, Іван Дорош, Анна Чуйко, Параскевія Шкварок, Ілько Чорняк, Антін Плекан.

Дрібні датки $2.20.

Всього зібрано разом $254.20. Гроші заслано до краю.

Петро Жовнірчак, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Ліста жертв дітий і пп. учителів „Української Школи" в Ню Йорку, на маленьких сиріток в старім краю, зложені підчас діточого віча в день Свята Першого Падолиста 1925.

Зложили:

Кляса 1 а.

По доларови: уч. А. Микитяк; по 30 центів: С. Курчій; по 25 центів: М. Гагонь, Н. Ганчар, Ф. Гловацька, Т. Долішна, К. Кавара, П. Калецький, А. Курчій, М. Мелета, С. Слюсар, О. Шевчук, П. Тураник, О. Горбітюк; по 20 центів одна; по 15 центів четверо; по 11 центів: одна; по 10 центів: двайцять троє; по 9 центів одна; по 7 центів троє; по пfive центів двайцять четверо. **Разом $9.01.**

Кляса 1 б.

По долярови: уч. О Стеткевич; по 50 центів: І. Венгер, О. Венгер, М. Редчук, О. Дембицька, І. Свитак; по 25 центів: Г. Мандрона, В. Озеранець, С. Озеранець, М. Свіца, М. Скородинська, П. Стефанів, Г. Гула, П. Гула, О. Дремук, М. Здирко, П. Здирко, В. Тисліцький, С. Борис, М. Бригідир, С. Гук, В. Гула; по 23 центи: Е. Атаманюк; по 22 центи: К. Атаманюк; по 20 центів двоє; по 15 центів одна; по 10 центів двайцять одна; по 5 центів одинайцять; по 8 центів одна. **Разом $11.23.**

Кляса 2.

По долярови: І. Теплий, уч. Г. Прохорович; по 50 центів: М. Здирко, Михаліна Корнацька, Марія Корнацька, С. Ґула; В. Савіцький, Н. Сцібайло; по 25 центів: Е. Банах, А. Кука, Е. Миськевич, Ю. Скиба, Е. Тураш, М. Тураш, С. Шипула; по 20 центів двоє; по 15 центів: пятеро; по 10 центів девять; по 5 центів шестеро. **Разом $9.85.**

Кляса. 3.

По долярови: уч. В. Кедровський; по 25 центів: С. Марусевич, В. Хархан, А. Боднар, М. Бих, Ю. Горбатюк, Е. Мамчур, П. Ничипір, М. Середюк, М. Харкан, С. Шипула, М. Савіцька; по 20 центів одна; по 15 центів одна; по 10 центів вісім; по 7 центів одна; по 5 центів шестеро. **Разом $5.27.**

Кляса 4.

Той самий учитель. По долярови: О. Иванишин; по 52 центи: П. Баляс; по 50 центів: М. Брицький; по 25 центів: М. Миськевич, М. Йосик; по 15 цнт.: одна; по 10 центів четверо; по 5 центів шестеро; **Разом $3.37.**

Кляса 1-ша і друга при Ротгерс стр.

По долярови: О. Назаревич; по 25 центів: А. Підгайна; М. Наконечна, І. Турчин, А. Макар, В. Вигнанець, М. Козіцький, В. Богуцький; по 20 центів: одна; по 10 центів четверо; по 5 центів: пятеро. **Разом $3. 85.**

Кляса перша і друга при 43-тій вулиці.

По 50 центів: Р. Пітула і Д. Олещук; по 25 центів: Р. Яворська, Я. Яворська О. Пігович і А. Лещук. **Разом $2.00.**

Обі сі подані школи провадить уч. Михайло Мостинський, який жертвував доляра пізнійше, а який взято до загальної збірки на святі 1. падолиста 1925. Гроші передано до висилки касієрови свята п. І. Марусевичеви.

ЗА „УКРАЇНСЬКУ ШКОЛУ"
В НЮ ЙОРКУ:
Іаія Гузар, голова;
Іван Добрянський, член управи.

РОВМ, НЮ ЙОРК.

До односільчан з Новосілки, повіт Підгайці.

Дорогі Браття і Сестри із села Новосілки, повіт Підгайці, що переживаєте тут в Америці і в Канаді. Ми одержали лист з Новосілки від комітету будови Народного Дому з просьбою о поміч. Застановіться над сим і подумайте, чи в нашім рідним селі в Новосілці потрібна своя хата, до котрої мають сходитись наші рідні, котрих ми полишили в тяжкій нужді. Не даймо сміятися з наших братів польським зайдам, а допоможім нашим браттям, кілько наших сил. І пійдіть нашими слідами, Товариші, і зробіть так як ми тут в Ровм, Н. Й. зробили. А допоможім нашим браттям, кілько наших сил. Я вірю, що наші односельчани тут в Америці не відмовили на подібні ціли для других і помогли, отже вони і за своє село не забудуть.

Давали ми другим, а тепер даймо своїм і не поскупім, а пішлім, скільки чиїх сил. Зарядім на сю ціль збірки і самі даймо. Присилайте спис жертводавців на мою адресу, а я зберу і разом оголошу в часописі, кілько хто жертвував. Дорогі Товариші, я відзиваюсь до Вашої совісти. Ви дуже добре розумієте, що така хата нашим браттям конечне потрібна. Поспішім з помочю, аби з весною мали за що будувати. А ні, то просто самі засилайте! А для мене та хата буде мати таку вартість як і для Вас усіх.

А подумайте як то мило буде нам почути з рідного села від наших братів, що ми їм помогли і не дали сміятись нашим ворогам з нас. Ану, завстидаймо Ляхів! Дорогі Товариші і Товаришки! — Прошу Вас ласкаво сю справу не відтягати. А як найскорше до діла взятись. Хто дає зараз, то два рази більше дає! Памятайте і не забувайте за своє рідне село Новосілку.

А як ми колись повернем до свого рідного села, і застанемо хату збудовану нами, то і ми будемо мати вільне слово у ній.

З товариським добром.
Яків Титул,
410 Lawrence St., Rome, N. Y.

ВИЛМИНГТОН, ДЕЛЕВЕР.

Посвячення українсько-католицької церкви і Народнього Дому у Вилмингтон, Дел.

Дня 27. IX. с. р. відбулось у нас величаве торжество посвячення української греко-католицької церкви св. Николая і Українського Народнього Дому. Посвячене дуже красно випало. Братства і товариства, Січи, сестриця, шкільні діти, вийшли на зустріч всі в параді з музикою привитати Владику, д-ра Константина Богачевського. Похід був коротенький, лиш 8 блоків, алеж було красно, що показались Українці перед Американцями перший раз у Вилмингтон, Делевер. Посвячення виконав епископ з о. Антоном Лотовичем. Порядок був такий: Привіт Владики, посвячення церкви; по скінченню посвячення зачалась архієрейська Служба Божа з проповідю в честь Чесного Хреста. По скінченню Служби Божої похід. Рушили всі вірні до Народнього Дому, своєї рідної хати. І таксамо Владика з о. Антоном Лотовичем посвятили нам нашу рідну хату. По скінченню посвячення відпровадили Владику всі братства і товариства з музикою до помешкання, де був обід.

Комітет церковний в імени парохії складає сердечну подяку всім гостям і місцевим, котрі брали участь в нашім торжестві а також місцевому хорови, який через цілий час богослуження співав під управою п. Миколи Кисіля.

Петро Сасс.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

До громадян з Бовшева, повіт Рогатин.

На поклик наших громадян з рідного села Бовшева, повіт Рогатин, звертаємось до Вас Браття і Сестри, з горячою просьбою о поміч на будову Народного Дому в Бовшеві, де мати-ме осідок місцева Читальня Просвіти, бо без власного дому не має вона де поміститись. Також буде там саля театральна і кооператива. Інакше в нашому селі громадська праця неможлива. Є у селі одиниці, котрі бажають працювати для народа, та, на жаль, нема місця для розвивання сеї праці.

Наші браття з Бовшева пишуть нам:

Знаходимося в прикрім положенню, котре спричинили війни, бо забрали нам все, що хто мав. Тому ми не візьмемось до будови Народного Дому. І звертаємось до Вас, небагатих Братів за морем, о поміч на сю важну ціль.

Кождий земляк, думаємо, зрозуміє сю справу і не відмовиться від народного обовязку та стане щирим жертводавцем на будову Народного Дому в рідному селі Бовшеві, що буде незабутою памяткою на довші часи. Тож нехай ніхто з Вас, Браття і Сестри ізза моря, не буде байдужним в такому важному ділі. Жертвуйте щирі жертви, бо хто-ж нам більше поможе, як не ми самі. Ласкаві жертви просимо слати до нашого члена Михайла Вільчика, на котрого ми наложили сей обовязок, а він всі жертви відішле до нас, до Читальні Просвіти.

Ласкаві жертви прошу слати на адресу:

Mike Wilczyk
226 East 45th St.
New York City.

ВИДІЛ ЧИТАЛЬНІ ПРОСВІТИ В БОВШЕВІ:
о. Михайло Студинський,
учитель Василь Попович,
Стефан Стефанишин,
Іван Цимбаліста,
Іван Паращин.

ЕЙКРОН, О.

Збірка на інвалідів і сироти в краю.

Дня першого падолиста відправлено в нас панахиду за поляглих героїв, а наш парох о. Коритовський сказав до людий дуже гарне слово про цей памятний день. По панахиді переведено збірку на інвалідів, яка принесла $13.

Жертвували: по $1: Катерина Галамай, Олекса Цепко, Теодор Баран, Антін Олиняк, Н. Н., Григорій Курпіта, Томко Козюра і о. В. Коритовський.

При спільній вечері, яку улаштовано дня 26 падолиста, не забуто рівнож на Рідний Край і зібрано дрібними жертвами $20.50.

Обі суми, то є разом $33.50 відіслано до Обєднання в Филаделфії з таким призначенням: $20 для інвалідів, а $13 на сироти в краю.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Про Збишка Циганевича.

Від якогось часу появляються дописі в українських часописах про братів Циганевичів і здогади про їх національне походження. Кого се може інтересувати, можу заспокоїти сумніви. Іменно: Станислав (старший) Циганевич ходив до гімназії в Стрию і три роки мешкав у пані М. Горуцької напроти окружного суду. Попав одного разу мені в руки документ, з котрого виходило, що батько Циганевича Вірменин а мати Українка. З того подружя діти, 2 сини і дві доньки були Поляки, бо всі були хрещені в костелі. Батько Циганевичів був возним при суді в Калуші, близько Стрия.

Володимир Богачевський.

ДО ВСІХ ДОПИСУВАТЕЛІВ.

Просимо затямити собі:

1. — Дописі писати коротко.
2. — Виразно і читко.
3. — Лиш по одній стороні паперу.
4. — В дописях подавати лиш правдиві вісти.
5. — Писати лише про річи цікаві для усього загалу читачів, або бодай його значної части.
6. — В дописях нікого не перехвалювати без дійсної заслуги.
7. — Не лаяти нікого особисто, ані не нападати, ані не зачіпати.
8. — Не жадати звороту дописі, яку дописуватель написав за кілька мінут (коли її дуже потребує, може у себе оставити відпис).
9. — Не посилати „наглих" дописий з домаганнем „сейчас" помістити, бо се звичайно тільки показує, що дописуватель опізнився і хоче, щоб редакція се надоложила.
10. — Не присилати до редакції стихів і поезій недоладних щодо форми, або безвартних щодо змісту; а до того й не жадати звороту таких віршів.